

**БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ ІНСТИТУТ
НЕПЕРЕРВНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ**

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ДЗВО «УНІВЕРСИТЕТ МЕНЕДЖМЕНТУ ОСВІТИ»
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ ІНСТИТУТ НЕПЕРЕРВНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою

**Білоцерківського інституту неперервної професійної
освіти**

«26» листопада 2024 року протокол № 8

Введено в дію наказом директорки

**Білоцерківського інституту неперервної професійної
освіти**

від 27 листопада 2024 року № 01-01/37А-О.Д.

Директорка

Вікторія СИДОРЕНКО

ДИДАКТИКА ВИЩОЇ ШКОЛИ

РОБОЧА ПРОГРАМА

навчальної дисципліни

(шифр за ОПП – ОК.8 – дисципліна професійної підготовки)

Рівень вищої освіти: другий (магістерський)

Галузь знань: 01 Освіта/Педагогіка

Спеціальність: 011 Освітні, педагогічні науки

Освітньо-професійна програма: «Педагогіка вищої школи»

Біла Церква 2024

Робоча програма навчальної дисципліни «Дидактика вищої школи» складена відповідно до навчального плану освітньо-професійної програми «Педагогіка вищої школи» спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки галузі знань 01 Освіта/Педагогіка

Автор-укладач робочої програми:

Кулішов Володимир Сергійович, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки, психології та менеджменту

Розглянуто і схвалено на засіданні кафедри
педагогіки, психології та менеджменту
Білоцерківського інституту неперервної професійної освіти
(протокол № 12 від 05 листопада 2024 р.)

Рекомендовано на засідання Ради із забезпечення якості освітньої діяльності
та якості вищої освіти
Білоцерківського інституту неперервної професійної освіти
(протокол № 4 від 22 листопада 2024 р.)

Затверджено Вченою радою
Білоцерківського інституту неперервної професійної освіти
(протокол № 8 від 26 листопада 2024 р.)

1. Опис навчальної дисципліни

<i>Найменування показників</i>	<i>Галузь знань, напрями підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень</i>	<i>Характеристика навчальної дисципліни</i>
		заочна форма навчання
Кількість кредитів, відповідних ECTS – 4	Галузь знань: 01 Освіта/Педагогіка	Обов'язкова
		Рік підготовки
Загальна кількість годин – 120	Спеціальність: 011 Освітні, педагогічні науки Освітньо-професійна програма: Педагогіка вищої школи	1
		Семестр
		1
		Лекції
		8
		Практичні заняття
		10
		Самостійна робота
		102
		Індивідуальні завдання
		Творчі практичні завдання
		Вид контролю - екзамен
	Рівень вищої освіти: другий (магістерський)	

Примітка: співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить – 15 % : 85 %.

2. Мета і завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни є оволодіння здобувачами вищої освіти знаннями з питань проектування освітнього процесу у закладах вищої освіти, ознайомлення з новітніми методами, формами та технологіями навчання, формування умінь щодо розроблення сучасного науково-методичного супроводу освітнього процесу у вищій школі, формування основних компетентностей, необхідних для викладацької діяльності та становлення здобувача вищої освіти як викладача.

Завданням вивчення навчальної дисципліни є формування у здобувачів вищої освіти ряду компетентностей зазначених нижче:

ЗК3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК10. Здатність проводити дослідження на відповідному рівні.

СК1. Здатність проектувати і досліджувати освітні системи.

СК2. Здатність застосовувати та розробляти нові підходи до вирішення задач дослідницького та/або інноваційного характеру в сфері освіти й педагогіки.

СК5. Здатність розробляти і реалізовувати нові освітні інструменти, проєкти та інтегрувати їх в освітнє середовище закладу освіти.

СК8. Здатність інтегрувати знання у сфері освіти/педагогіки та розв'язувати складні задачі у мультидисциплінарних і міждисциплінарних контекстах.

У результаті вивчення навчальної дисципліни «Дидактика вищої школи» здобувачі вищої освіти повинні:

РН5. Організовувати освітній процес на основі студентоцентрованого, компетентнісного, контекстного підходів та сучасних досягнень освітніх, педагогічних наук, управляти навчально-пізнавальною діяльністю, об'єктивно оцінювати результати навчання здобувачів освіти.

РН6. Розробляти та реалізовувати інноваційні й дослідницькі проєкти у сфері освіти/педагогіки та міждисциплінарного рівня із дотриманням правових, соціальних, економічних, етичних норм.

РН8. Розробляти і викладати освітні курси в закладах вищої освіти, використовуючи методики, інструменти і технології, необхідні для досягнення поставлених цілей.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Нормативне забезпечення освітнього процесу

Тема 1. Вища освіта в Україні: стан, тенденції та перспективи розвитку

Система вищої освіти в Україні. Загальні основи побудови системи вищої освіти в Україні. Концептуальні напрями розвитку вищої освіти в Україні. Порівняльна характеристика світових систем вищої освіти. Україна та Болонський процес. Адаптація вищої освіти України до вимог Болонського процесу. Ступенева система вищої освіти в Україні. Освітньо-кваліфікаційні рівні. Вищі навчальні заклади I-IV рівнів акредитації.

Система ліцензування та акредитації освітньо-професійних програм навчання та вищих закладів освіти. Особливості університетської освіти. Перелік напрямів та спеціальностей підготовки фахівців з вищою освітою. Правове регулювання діяльності науково-педагогічних працівників вищих закладів освіти України. Нормативні документи стосовно питань вищої освіти. Відображення освітянських питань у Конституції України. Закони

України «Про освіту», «Про вищу освіту». Національна доктрина розвитку освіти в Україні. Укази Президента України, Постанови Кабінету Міністрів України, накази та інструктивні листи Міністерства освіти і науки України стосовно питань вищої освіти.

Тема 2. Особливості змісту, планування та організації освітнього процесу у закладах вищої освіти

Загальні положення організації освітнього процесу у закладах вищої освіти. Стандарти вищої освіти. Зміст освіти та зміст навчання у ступеневій системі вищої освіти. Нормативно-правова база організації навчального процесу. Стандарти вищої освіти та їх складові: державний стандарт (перелік спеціальностей, перелік кваліфікацій), галузеві стандарти (освітньо-кваліфікаційна характеристика, освітньо-професійна програма, засоби діагностики), стандарти вищого закладу освіти (варіативні частини освітньо-кваліфікаційних характеристик, освітньо-професійних програм та засобів діагностики, структурно-логічна схема та навчальний план підготовки фахівців, навчальна програма дисципліни, робоча навчальна програма дисципліни).

Організація освітнього процесу у вищих закладах освіти. Форми організації освітнього процесу: навчальні заняття (лекція; лабораторне, практичне, семінарське, індивідуальне заняття, консультація); індивідуальні завдання; самостійна робота студента; практична підготовка студентів; контрольні заходи; державна атестація.

Науково-методичне забезпечення освітнього процесу: навчальні плани, навчальні програми дисциплін; програми практики, підручники та навчальні посібники, тексти (конспекти) лекцій; інструктивно-методичні матеріали до семінарських, практичних і лабораторних занять; індивідуальні семестрові завдання для самостійної роботи студентів; контрольні завдання до семінарських, практичних і лабораторних занять; контрольні роботи з навчальних дисциплін; методичні матеріали для студентів з питань самостійного опрацювання фахової літератури, написання курсових і дипломних робіт, магістерських дисертацій. Навчально-методичний комплекс, його структура, особливості укладання.

Тема 3. Нормативно-правове регулювання професійної діяльності науково-педагогічних працівників

Нормативні документи що регулюють діяльність науково-педагогічних працівників вищих закладів освіти України. Науково-педагогічні працівники

вищих закладів освіти. Характеристика основних посад: завідувач кафедри, професор кафедри, доцент, старший викладач, викладач (асистент), викладач (асистент)-стажер.

Основні права та обов'язки науково-педагогічних працівників вищих закладів освіти. Порядок наймання на роботу та звільнення з роботи науково-педагогічних працівників. Атестація науково-педагогічних працівників вищих закладів освіти.

Планування та звітність науково-педагогічних працівників вищих закладів освіти. Індивідуальний план викладача. Робочий час викладача. Види діяльності науково-педагогічного працівника: навчальна, наукова, методична, організаційна. Розподіл педагогічного навантаження. Навчальний графік, робочі програми і тематичні плани.

Змістовий модуль 2. Методика викладання у вищій школі

Тема 4. Основні форми організації освітнього процесу у вищій школі.

Лекція як одна з найважливіших форм навчальних занять, її основні функції та складові. Переваги і недоліки лекційного викладу матеріалу. Класифікація основних видів лекційного викладу. Види лекції (вступна, тематична, оглядова, заключна): організація та характеристика. Тематична лекція. Нестандартна лекція. Докомунікативна фаза лекційного заняття. Комунікативна фаза лекційного заняття. Загальнодидактичні вимоги до побудови лекційного курсу. Дидактична мета лекції. Навчально-методичне забезпечення проведення лекцій. Підготовка та організація лекційних занять. Методичний супровід лекційного заняття.

Семінарське заняття як форма організації навчання. Дидактичні завдання семінарських занять. Види семінарів. Методика проведення різних видів семінарів.

Специфіка практичних занять. Практичні заняття як основна форма перевірки знань студентів й основні вимоги до їх проведення.

Методика підготовки та проведення лабораторного заняття. Факультативи, спецкурси і спецсемінари як форми організації навчання. Особливості навчально-методичного забезпечення семінарських, практичних та лабораторних занять. Нетрадиційні форми проведення практичного заняття. Нетрадиційні форми проведення лабораторного заняття.

Специфіка і особливості просемінару у вищій школі. Основні вимоги до проведення тренінгових занять. Специфіка проведення лабораторних

занять. Вимоги до складання плану-конспекту практичного, лабораторного, семінарського занять. Структурні компоненти плану-конспекту. Матрична і текстова форми плану-конспекту.

Цілетворення і логічне структурування змісту навчального матеріалу. Карта оцінки практичного (семінарського) заняття.

Тема 5. Сучасні методи, методики та технології навчання у закладах вищої освіти.

Засоби навчання, їх функції та різновиди. Словесні засоби вивчення навчальних дисциплін. Використання підручників, навчальних посібників, монографій і книг як засобів навчання. Різновиди наочності у викладанні. Можливості ТЗН, комп'ютерної та цифрової техніки як засобу навчання у ЗВО.

Методи навчання, їх багатомірність. Словесні методи навчання у ЗВО. Функції бесіди. Види бесід за навчальною метою. Види бесід за характером пізнавальної діяльності. Методика проведення бесід під час вивчення навчальних дисциплін.

Загальна характеристика наочних методів. Вимоги до використання методів ілюстрування, демонстрації, самостійного спостереження. Практичні методи викладання навчальних дисциплін. Методика проведення навчально-педагогічних ігор, підготовки письмових робіт. Умови оптимального вибору методів навчання. Прийоми проведення семінарських і практичних занять.

Сутність педагогічної інноватики. Інноваційні педагогічні технології активізації навчання. Педагогічні інновації у вищих закладах освіти.

Сучасні технології навчання: загальна характеристика. Методика використання інформаційних технологій навчання. Інтерактивне навчання. Методи та форми активізації навчальною процесу. Організація проблемного навчання. Інтерактивне навчання. Групові методи інтерактивного навчання: загальна характеристика. Фронтальні методи інтерактивного навчання. Метод проектів: загальна характеристика.

Шляхи та особливості оновлення сучасної вищої освіти в Україні. Нетрадиційні педагогічні технології. Структура та процес ділової гри. Ігрові технології у вищій школі. Досвід використання ігрових технологій у вищій школі. Ділова гра як форма активного навчання у вищій школі.

Нові інформаційні технології в сучасній системі вищої освіти. Дистанційна система освіти. Технологія дистанційного навчання.

Самостійна робота студентів (СРС), її сутність та значення, форми та види, обсяг. Особливості самостійної роботи студентів у ЗВО. Її нормативне

обґрунтування. Види та рівні самостійної навчальної роботи. Роль викладача в організації дидактично-керованої самостійної роботи студентів.

Організація індивідуальної та самостійної позааудиторної роботи студентів.

Методика організації і проведення самостійної роботи студентів. Особливості організації і проведення індивідуальних занять та консультацій. Основні вимоги до проведення індивідуальних занять зі студентами. Навчально-методичне забезпечення самостійної та індивідуальної роботи здобувача вищої освіти.

Тема 6. Методика організації науково-дослідної роботи та особливості організації практичної підготовки здобувачів вищої освіти.

Загальні засади науково-дослідної роботи студентів. Види і форми науково-дослідної роботи студентів. Навчально-методичне забезпечення науково-дослідної роботи студентів. Організація навчально-дослідної роботи студентів.

Особливості курсової як науково-дослідної роботи. Етапи підготовки дипломної та магістерської робіт. Методика організації курсового й дипломного проектування. Проведення науково-практичних студентських конференцій та соціально-педагогічних олімпіад.

Науковий гурток у навчальному процесі ВНЗ. Організація діяльності проблемних груп студентів. Особливості наукової роботи студентів і передумови її ефективності. Системність в організації науково-дослідної роботи студентів.

Особливості організації практичної підготовки студентів. Мета і зміст практики. Види практик. Програма практики. Наскрізна програма практики. Бази практики. Організація і керівництво практикою. Щоденник практики, виконання індивідуальних завдань. Підведення підсумків практики. Матеріальне забезпечення практики. Особливості практичної підготовки студентів та умови її ефективності.

Тема 7. Особливості діагностики знань, умінь та навичок здобувача вищої освіти.

Поняття про контроль. Контроль у процесі навчання, його структура та функції. Види, форми, методи та прийоми контролю. Методичні вимоги до організації і проведення контролю під час вивчення навчальних дисциплін. Варіативність підходів до оцінювання знань студентів. Методичні вимоги до оцінювання знань під час вивчення навчальних дисциплін.

Психолого-педагогічні проблеми проведення заліків і екзаменів. Шляхи формування у студентів умінь самооцінки і самостійного контролю результатів процесу учіння.

Організація контрольних заходів перевірки рівня засвоєння студентами навчального матеріалу. Поточний та підсумковий контроль знань. Форми й методи поточної та підсумкової оцінки діяльності, рівня засвоєння студентами навчального матеріалу. Традиційні форми та методи: опитування, колоквіуми, контрольні роботи, заліки та іспити. Особливості проведення письмових іспитів.

Основи методології та впровадження кредитно-модульної системи навчання у вищій школі. Сутність кредитно-модульної системи організації навчального процесу у сучасному ЗВО, наслідки її запровадження. Європейська кредитно-трансферна та система накопичення (ECTS). Соціально-психологічні та дидактичні аспекти рейтингу. Рейтинг інтегрального розвитку студента. Рейтингові процедури та шкали.

Тест і тестування. Тест як форма поточної, модульної та підсумкової перевірки рівня засвоєння студентами навчального матеріалу. Визначення та види тестів. Переваги тестів перед традиційними формами контролю. Обробка результатів тестування та визначення якості тестів.

4. Структура навчальної дисципліни

Номер тижня	Вид занять	Тема заняття або завдання на самостійну роботу	Кількість				Балів (max)
			годин				
			лк.	лаб.	пр.	СРС	
Змістовий модуль 1 «Нормативне забезпечення освітнього процесу»							
1	Лекція 1	Вища освіта в Україні: стан, тенденції та перспективи розвитку	2				3
	Практичне заняття 1	Тенденції та перспективи розвитку системи вищої освіти в Україні			2		6
	Самостійна робота 1	Узгодження і поєднання національних компонентів вищої освіти різних країн із вимогами Болонського				12	2

		процесу					
1	Лекція 2	Особливості змісту, планування та організації освітнього процесу у закладах вищої освіти	2				3
	Практичне заняття 2	Організація освітнього процесу у вищій школі			2		6
	Самостійна робота 2	Система міжнародних освітніх стандартів				12	2
1	Самостійна робота 3	Нормативно-правове регулювання професійної діяльності науково-педагогічних працівників				12	2
2	Самостійна робота	Підготовка до ПМК 1				6	
	ПМК 1	Підсумковий контроль за змістовий модуль 1					8
Всього за змістовий модуль 1 – 50 год.			4		4	42	32
Змістовий модуль 2 «Методика викладання у вищій школі»							
2	Лекція 3	Провідні форми організації освітнього процесу у вищій школі	2				3
	Практичне заняття 3	Методика проведення лекційних, семінарських, практичних та лабораторних занять у закладах вищої освіти			2		6
	Самостійна робота 4	Нові підходи до організації навчання у закладах вищої освіти України				14	3
2	Лекція 4	Реалізація сучасних методів та технологій навчання у освітньому процесі закладів вищої освіти	2				3
	Практичне заняття 4	Методика організації самостійної навчально-пізнавальної діяльності й індивідуальної			2		6

		роботи здобувачів вищої освіти					
	Самостійна робота 5	Особливості планування й організації самостійної та індивідуальної роботи здобувачів вищої освіти				14	3
3	Практичне заняття 5	Методика організації науково-дослідної роботи та особливості організації практичної підготовки здобувачів вищої освіти			2		6
	Самостійна робота 6	Контроль навчальних досягнень здобувачів вищої освіти				14	3
3	Самостійна робота 7	Європейський досвід у діагностиці якості вищої освіти				12	2
3	Самостійна робота	Підготовка до ПМК 2				6	
	ПМК 2	Підсумковий контроль за змістовий модуль 2					8
Всього за змістовий модуль 2 – 70 год.			4		6	60	43
Екзамен							25
Всього з навчальної дисципліни – 120 год.			8		10	102	100

5. Теми і зміст лекцій

Тема 1. Вища освіта в Україні: стан, тенденції та перспективи розвитку

1. Тенденції розвитку вищої освіти.
2. Проблеми розвитку вищої освіти.
3. Болонський процес та Національна рамка кваліфікацій.
4. Рівні та ступені вищої освіти.

Тема 2. Особливості змісту, планування та організації освітнього процесу у закладах вищої освіти

1. Дидактика вищої школи: сутність, мета, функції та завдання дисципліни.
2. Організація освітнього процесу у ЗВО.

3. Форми організації освітнього процесу у ЗВО та види навчальних занять.
4. Вимоги до змісту навчання у ЗВО.
5. Методи та технології навчання у ЗВО.
6. Навчально-методичне забезпечення освітнього процесу у ЗВО.
7. Методи і форми контролю успішності здобувачів освіти.

Тема 3. Провідні форми організації освітнього процесу у вищій школі

1. Поняття про форми організації навчання у вищій школі.
2. Лекція як основна форма організації навчання у вищій школі. Переваги і недоліки лекційного викладу. Види лекцій.
3. Зміст і структура лекції. Основні дидактичні вимоги до підготовки і проведення лекції.
4. Основні дидактичні цілі та функції практичних і семінарських занять.
5. Типи та структура практичних і семінарських занять у вищій школі.
6. Методика організації і проведення практичних, лабораторних і семінарських занять.

Тема 4. Реалізація сучасних методів та технологій навчання у освітньому процесі закладів вищої освіти

1. Поняття про методи, їх класифікація.
2. Реалізація навчальних та науково-дослідних методів у вищій школі.
3. Технології навчання: сутність та зміст.
4. Моделі навчальних технологій у закладі вищої освіти.

6. Теми і зміст семінарських/практичних занять

Тема 1. Тенденції та перспективи розвитку системи вищої освіти в Україні

1. Загальні основи побудови системи вищої освіти в Україні.
2. Порівняльна характеристика світових систем вищої освіти.
3. Україна та Болонський процес. Адаптація вищої освіти України до вимог Болонського процесу.
4. Ступенева система вищої освіти в Україні. Освітньо-кваліфікаційні рівні.

5. Система ліцензування та акредитації освітньо-професійних програм навчання та вищих закладів освіти.

6. Нормативно-правове регулювання освітньої діяльності у закладах вищої освіти.

Тема 2. Організація освітнього процесу у вищій школі

1. Загальні положення організації навчального процесу у закладах вищої освіти.

2. Зміст навчання у ступеневій системі вищої освіти. Нормативно-правова база організації навчального процесу.

3. Форми організації навчального процесу у вищій школі.

4. Науково-методичне забезпечення навчального процесу.

5. Методичний інструментарій та особливості його застосування у навчальному процесі закладів вищої освіти.

6. Контроль у процесі навчання. Види, форми, методи та прийоми контролю у вищій школі.

Тема 3. Методика проведення лекційних, семінарських, практичних та лабораторних занять у закладах вищої освіти

1. Лекція як одна з пріоритетних форм навчальних занять у ЗВО, її основні функції та складові.

2. Класифікація лекційних занять. Вступна, тематична, оглядова, заключна лекції: їх організація та характеристика.

3. Підготовка, організація та проведення лекцій. Навчально-методичний супровід лекційних занять.

4. Семінарське заняття як форма організації навчання. Дидактичні завдання семінарських занять.

5. Види семінарів. Методика проведення різних видів семінарів.

6. Специфіка практичних занять. Основні вимоги до їх проведення.

7. Методика підготовки та проведення лабораторного заняття.

8. Особливості навчально-методичного забезпечення семінарських, практичних та лабораторних занять.

Тема 4. Методика організації самостійної навчально-пізнавальної діяльності й індивідуальної роботи здобувачів вищої освіти

1. Самостійна робота студентів (СРС), її сутність та значення, форми, види та обсяг.

2. Роль викладача в організації дидактично-керованої самостійної роботи студентів.
3. Організація індивідуальної та самостійної позааудиторної роботи студентів. Методика організації і проведення самостійної роботи студентів.
4. Особливості організації і проведення індивідуальних занять та консультацій. Основні вимоги до проведення індивідуальних занять зі студентами.
5. Навчально-методичне забезпечення самостійної та індивідуальної роботи здобувача вищої освіти.

Тема 5. Методика організації науково-дослідної роботи та особливості організації практичної підготовки здобувачів вищої освіти

1. Загальні засади науково-дослідної роботи студентів. Види і форми науково-дослідної роботи студентів.
2. Навчально-методичне забезпечення науково-дослідної роботи студентів. Організація навчально-дослідної роботи студентів.
3. Методика організації курсового й дипломного проектування. Алгоритм підготовки курсової та магістерської робіт.
4. Особливості організації практичної підготовки студентів. Мета і зміст практики.
5. Види практик. Програма практики. Бази практики.
6. Організація і керівництво практикою. Щоденник практики, виконання індивідуальних завдань. Підведення підсумків практики.

7. Самостійна робота

Розподіл годин самостійної роботи для здобувачів:

1. Підготовка до контрольних заходів – 12 год.
2. Опрацювання питань, які не розглядаються на аудиторних заняттях – 90 год., з них на виконання індивідуальних дослідницьких та творчих завдань – 74 год.

Усього 102 год.

Індивідуально-дослідницькі та творчі завдання у межах самостійної роботи спрямовані на формування і розвиток практичних умінь підготовки публікацій, доповідей, педагогічних есе та презентацій з актуальних проблем дидактики вищої школи.

Результати опанування відповідного матеріалу перевіряються під час усного опитування, модульного (тестові завдання) і підсумкового (екзамен) контролю знань.

Перелік тем та завдань для самостійного опрацювання:

1. Узгодження і поєднання національних компонентів вищої освіти різних країн із вимогами Болонського процесу.

1.1. Знайти та занотувати визначення поняття «вища освіта», «заклад вищої освіти», «ліцензування освітньої діяльності», «акредитація освітньої програми», «модуль», «кредит», «науково-педагогічні працівники».

1.2. Підготувати порівняльну характеристику вітчизняної системи вищої освіти та однієї з Європейських країн. Визначити та проаналізувати спільні та відмінні компоненти у контексті вимог Болонського процесу.

2. Система міжнародних освітніх стандартів.

2.1. Знайти та занотувати визначення поняття «стандартизація освіти», «міжнародний освітній стандарт», «освітня програма», «програмні компетентності», «програмні результати навчання», «загальні компетентності», «спеціальні (фахові) компетентності», «студентоцентроване навчання».

2.2. Підготувати презентацію про міжнародні стандарти освіти.

2.3. Обґрунтувати відповідність загальних та спеціальних (фахових) компетентностей навчальним дисциплінам на прикладі освітньо-професійної програми.

3. Нормативно-правове регулювання професійної діяльності науково-педагогічних працівників.

3.1. Підібрати та проаналізувати нормативно-правові документи, що регулюють професійну діяльність науково-педагогічного працівника у закладі вищої освіти.

3.2. Підготувати проєкт «Положення про організацію освітнього процесу у ЗВО» на прикладі конкретного закладу вищої освіти.

4. Нові підходи до організації навчання у закладах вищої освіти України.

4.1. Знайти та занотувати визначення поняття «лекція», «навчальна лекція», «семінарське заняття», «практичне заняття», «лабораторне заняття»,

«проблемна лекція», «тезисний план лекції», «конспект лекції», «наочний матеріал».

4.2. Підготувати педагогічне есе на тему «Сучасна лекція: якою я її собі уявляю».

4.3. Підібрати та проаналізувати кілька сучасних форм (у т.ч. нестандартних) організації освітнього процесу у ЗВО.

5. Особливості планування й організації самостійної та індивідуальної роботи здобувачів вищої освіти.

5.1. Знайти та занотувати визначення поняття «самостійна робота», «індивідуальна робота», «консультація», «індивідуальне заняття», «критерії оцінювання самостійної роботи здобувача».

5.2. Підібрати тему заняття з дисципліни (що вивчається) та розробити низку запитань та завдань для самостійної роботи по цій темі.

6. Контроль навчальних досягнень здобувачів вищої освіти.

6.1. Знайти та занотувати визначення поняття «контроль», «оцінювання», «моніторинг», «критерії оцінювання», «методи контролю», «функції контролю», «тестування».

6.2. Підібрати дисципліну, що вивчається, та розробити критерії оцінювання до неї.

6.3. Дати розгорнуту відповідь на питання «Що стоїть за причинами неуспішності здобувачів освіти?»

7. Європейський досвід у діагностиці якості вищої освіти.

7.1. Знайти та занотувати визначення поняття «якість освіти», «забезпечення якості освіти», «гарант освітньої програми», «проектна група», «група забезпечення», «стейкхолдери освітньої програми».

7.2. Підготувати доповідь «Особливості впливу стейкхолдерів на забезпечення якості освіти у ЗВО» (проаналізувати роль стейкхолдерів у процесі забезпечення якості освіти на прикладі конкретного ЗВО).

7.3. Проаналізуйте функції, права, обов'язки та основні завдання гаранта освітньої програми.

8. Перелік питань, що виносяться на підсумковий модульний контроль

Підсумковий модульний контроль № 1

1. Система вищої освіти в Україні. Концептуальні напрями розвитку вищої освіти в Україні.

2. Ступенева система вищої освіти в Україні. Освітньо-кваліфікаційні рівні.
3. Правове регулювання діяльності науково-педагогічних працівників закладів вищої освіти України.
4. Нормативні документи стосовно питань вищої освіти.
5. Відображення освітянських питань в Конституції України. Закони України «Про освіту» та «Про вищу освіту».
6. Загальні положення організації освітнього процесу у закладах вищої освіти.
7. Стандарти вищої освіти. Зміст освіти та зміст навчання у ступеневій системі вищої освіти.
8. Організація освітнього процесу у закладах вищої освіти. Форми організації освітнього процесу.
9. Науково-методичне забезпечення освітнього процесу.
10. Нормативні документи що регулюють діяльність науково-педагогічних працівників закладів вищої освіти України.
11. Планування та звітність науково-педагогічних працівників закладів вищої освіти.
12. Види діяльності науково-педагогічного працівника: навчальна, наукова, методична, організаційна.
13. Навчально-методичне забезпечення освітнього процесу, його структура, особливості укладання.
14. Особливості предметно-курсової (практично-лекційної) системи навчання.
15. Функції контролю знань студентів. Система понять.
16. Основні принципи контролю й оцінки знань.
17. Види перевірки навчальної діяльності студентів.
18. Методи і форми організації контролю знань, шляхи їх удосконалення.
19. Критерії і норми оцінки знань. Рейтингова система оцінки знань.
20. Методичне забезпечення контролю і оцінки знань студентів.

Підсумковий модульний контроль № 2

1. Лекція як одна з найважливіших форм навчальних занять, її основні функції та складові.
2. Класифікація основних видів лекційного викладу. Загальнодидактичні вимоги до побудови лекційного курсу.

3. Вимоги до викладача під час читання лекції. Методика і техніка читання лекцій.
4. Способи вдосконалення лекції як основної форми організації навчання у ЗВО.
5. Семінарські заняття як форма організації навчання. Види і методика проведення семінарських занять.
6. Методика проведення практичного заняття.
7. Методика підготовки та проведення лабораторного заняття.
8. Методика проведення факультативів, спецкурсів та спецсемінарів як форм організації навчання у ЗВО.
9. Навчально-методичне забезпечення проведення семінарського, практичного, лабораторного заняття, факультативів, спецкурсів, спецсемінарів.
10. Сутність і значення самостійної роботи студентів.
11. Види самостійних робіт і педагогічне керівництво ними. Труднощі при їх організації.
12. Загальні засади науково-дослідної роботи студентів. Види і форми науково-дослідної роботи студентів.
13. Вимоги і методичні рекомендації щодо написання і захисту кваліфікаційної роботи магістра.
14. Методика організації і проведення індивідуальних занять, консультацій.
15. Методика організації і проведення навчальної і виробничої практики студентів.
16. Навчально-методичне забезпечення самостійної навчально-пізнавальної діяльності, науково-дослідної й індивідуальної роботи, індивідуальних занять, консультацій, навчальної і виробничої практики студентів.
17. Функції контролю знань студентів. Основні принципи контролю й оцінки знань.
18. Методи і форми організації контролю знань, шляхи їх удосконалення.
19. Критерії і норми оцінки знань. Рейтингова система оцінки знань.
20. Методичне забезпечення контролю і оцінювання знань студентів.
21. Загальна характеристика сучасних методів та технологій навчання у ЗВО.
22. Методика використання проблемного навчання.

23. Методика застосування в освітньому процесі інтерактивних форм та методів навчання.

24. Організація освітнього процесу у ЗВО з використанням проєктної технології навчання.

25. Сутність імітаційних технологій навчання у ЗВО. Ділова та рольова гра, тренінг.

9. Методи навчання

Навчання не залежно від форми викладання (очна чи дистанційна) передбачає використання словесних (лекція, розповідь, пояснення, бесіда), наочних (ілюстрація, демонстрація, спостереження) та практичних (практична робота, тренувальні і творчі вправи) методів навчання.

Під час лекційних занять використовуються презентації, які поєднують словесні та наочні методи навчання, що дає можливість здобувачам вищої освіти акумулювати знання.

Під час практичних занять застосовуються словесні та практичні методи навчання, які спрямовані на формування у здобувачів вищої освіти здібностей пізнання, а саме: дискусії, індивідуальна та командна форма роботи, кейси.

Самостійна робота базується на наочних та практичних методах навчання і направлена на самостійне оволодіння здобувачами вищої освіти знаннями за темами навчальної дисципліни.

10. Система оцінювання навчальних досягнень

Навчальна дисципліна оцінюється за 100-бальною шкалою за видами навчальної діяльності.

Види робіт	Максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	12
Участь у практичних заняттях (виступи, проблемні ситуації)	30
Самостійна робота (аналіз інформаційних джерел, підготовка повідомлень, опрацювання спеціальної літератури, індивідуально-дослідницькі та творчі завдання)	17
Тестування за змістовими модулями 1 та 2	16
Екзамен	25

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90 - 100	A	відмінно
82 - 89	B	добре
74 - 81	C	
64 - 73	D	задовільно
60 - 63	E	
35 - 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0 - 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

11. Методичне забезпечення

1. Е-бібліотека до ОПП «Педагогіка вищої школи». URL: <https://surl.lu/kykqkc>
2. Кулішов В.С. Дидактика вищої школи: навчально-методичний посібник. Біла Церква: БІНПО ДЗВО «УМО» НАПН України, 2022. 142 с. URL: <https://surl.li/rtqjid>
3. Кулішов В.С. Дидактика вищої школи: методичні рекомендації до виконання самостійної роботи з дисципліни. Біла Церква: БІНПО ДЗВО «УМО» НАПН України, 2024. 22 с. URL: <https://surl.li/akccui>

12. Приклади тестових завдань

1. Дидактика вищої школи – це наука про:

- а) оптимальне поєднання загальнодидактичних методів, прийомів і засобів, які застосовуються для організації процесу навчання;
- б) освіти, виховання, навчання, розвиток особистості;
- в) способи наукового пізнання, які застосовуються для організації процесу навчання;
- г) психологічні особливості особистості.

2. Предмет дидактики вищої школи:

- а) закономірності викладацької діяльності у вищій школі;

- б) виховна діяльність, що здійснюється спеціально підготовленими фахівцями;
- в) наукова, навчальна виховна робота у закладах освіти у вищій школі;
- г) дослідження законів і закономірностей педагогічних явищ і процесів у вищій школі.

3. Мета курсу «Дидактика вищої школи»:

- а) надання студентам системи знань про навчання, виховання і розвиток дитини;
- б) надання студентам системи знань про дидактику підготовки кадрів вищої кваліфікації;
- в) надання студентам системи знань про суспільство, наукову революцію;
- г) надання студентам системи знань про історію розвитку педагогіки вищої школи.

4. Міжпредметні зв'язки дидактики вищої школи:

- а) філософія, психологія, соціологія, анатомія і фізіологія, етика, педагогіка;
- б) дидактика, теорія виховання, теорія управління;
- в) мета, зміст, принцип, метод, форма, контроль ;
- г) вікова педагогіка, історія педагогіки, соціальна педагогіка.

5. Нормативно-правове регулювання освітньої діяльності у закладах вищої освіти здійснюється відповідно до:

- а) Закону України «Про освіту»;
- б) Закону України «Про вищу освіту»;
- в) Положення про організацію освітнього процесу у закладі вищої освіти;
- г) усіх перерахованих вище документів.

6. Опис змісту кваліфікацій через певні результати навчання (дескриптори) представлено у:

- а) Законі України «Про вищу освіту»;
- б) Національній рамці кваліфікацій;
- в) Законі України «Про освіту»;
- г) усіх перерахованих вище документах.

7. Система сучасної вищої освіти складається з:

- а) 4 рівнів;
- б) 2 рівнів;

- в) 5 рівнів;
- г) 3 рівнів.

8. Викладач вищого закладу освіти виконує такі функції:

- а) освітню, виховну, розвивальну, комунікативну;
- б) контролюючу, навчальну, підготовчу, заключну, тематичну;
- в) організаторську, інформаційну, трансформаційну, орієнтовно-регулятивну, мобілізуючу;
- г) оцінювально-результативну, мотиваційну, заохочувальну.

9. Основними напрямками діяльності викладача ЗВО є:

- а) навчально-педагогічна, навчально-методична, організаційна, виховна, науково-дослідна;
- б) організаторська, інформаційна, трансформаційна, орієнтовно-регулятивна, мобілізуюча;
- в) контролююча, навчальна, підготовча, заключна, тематична;
- г) освітня, виховна, розвивальна, комунікативна, практична, теоретична.

10. Основними видами навчально-педагогічної діяльності викладача ЗВО є:

- а) підготовка до лекційних, семінарських занять, видання конспектів лекцій, складання екзаменаційних білетів;
- б) читання лекцій, проведення семінарських занять, заліків, екзаменів, керівництво практикою та навчально-дослідною роботою студентів;
- в) робота куратора, співбесіди, робота в гуртожитках, проведення вечорів, екскурсій;
- г) написання і видання підручників, посібників, монографій, наукових статей, написання відзивів на дисертації, рецензування підручників.

11. Основними видами навчально-методичної діяльності викладача ЗВО є:

- а) читання лекцій, проведення семінарських занять, заліків, екзаменів, керівництво практикою та навчально-дослідною роботою студентів;
- б) робота куратора, співбесіди, робота в гуртожитках, проведення вечорів, екскурсій;
- в) підготовка до лекційних, семінарських занять, видання конспектів лекцій, складання екзаменаційних білетів;

г) написання і видання підручників, посібників, монографій, наукових статей, написання відзивів на дисертації, рецензування підручників.

12. Основними видами виховної роботи викладача ЗВО є:

- а) читання лекцій, проведення семінарських занять, заліків, екзаменів, керівництво практикою та навчально-дослідною роботою студентів;
- б) підготовка до лекційних, семінарських занять, видання конспектів лекцій, складання екзаменаційних білетів;
- в) робота куратора, співбесіди, робота в гуртожитках, проведення вечорів, екскурсій;
- г) написання і видання підручників, посібників, монографій, наукових статей, написання відзивів на дисертації, рецензування підручників.

13. Основними видами науково-дослідної роботи викладача ЗВО є:

- а) читання лекцій, проведення семінарських занять, заліків, екзаменів, керівництво практикою та навчально-дослідною роботою студентів;
- б) підготовка до лекційних, семінарських занять, видання конспектів лекцій, складання екзаменаційних білетів;
- в) написання і видання підручників, посібників, монографій, наукових статей, написання відзивів на дисертації, рецензування підручників;
- г) робота куратора, співбесіди, робота в гуртожитках, проведення вечорів, екскурсій.

14. Навчально-методичний комплекс спеціальності і відповідних дисциплін включає:

- а) типові і робочі навчальні плани, план наскрізної підготовки спеціалістів, програми практик, підручники і посібники;
- б) навчальний графік, розклад занять;
- в) перелік нормативних і вибіркового навчальних дисциплін із визначенням обсягу годин, відведених для їх вивчення;
- г) сукупність норм, що визначають вимоги до відповідного освітнього (кваліфікаційного) рівня.

15. Освітньо-професійна програма (ОПП) підготовки фахівців – це:

- а) перелік нормативних і вибіркового навчальних дисциплін із визначенням обсягу годин, відведених для їх вивчення, а також форм підсумкового контролю знань, вмінь та навичок студентів;

- б) основні вимоги до професійних якостей, теоретичних знань, виробничих вмінь та навичок фахівців, які відповідають визначеному освітньому рівню і необхідні для успішного виконання професійних обов'язків;
- в) наукове і методичне обґрунтування процесу реалізації освітньо-професійної програми підготовки;
- г) сукупність норм, що визначають вимоги до відповідного освітнього (кваліфікаційного) рівня.

16. Державний стандарт освіти:

- а) перелік нормативних і вибіркового навчальних дисциплін із визначенням обсягу годин, відведених для їх вивчення, а також форм підсумкового контролю знань, вмінь та навичок студентів;
- б) основні вимоги до професійних якостей, теоретичних знань, виробничих вмінь та навичок фахівців, які відповідають визначеному освітньому рівню і необхідні для успішного виконання професійних обов'язків;
- в) наукове і методичне обґрунтування процесу реалізації освітньо-професійної програми підготовки;
- г) сукупність норм, що визначають вимоги до відповідного освітнього (кваліфікаційного) рівня.

17. Навчальна програма – це:

- а) перелік нормативних і вибіркового навчальних дисциплін із визначенням обсягу годин, відведених для їх вивчення, а також форм підсумкового контролю знань, вмінь та навичок студентів;
- б) основні вимоги до професійних якостей, теоретичних знань, виробничих вмінь та навичок фахівців, які відповідають визначеному освітньому рівню і необхідні для успішного виконання професійних обов'язків;
- в) нормативний документ, що визначає перелік і обсяг нормативних і вибіркового навчальних дисциплін, послідовність їх вивчення, конкретні форми проведення навчальних занять і їх обсяг, графік навчального процесу, форми і способи проведення поточного і підсумкового контролю;
- г) нормативний документ, який визначає зміст дисципліни, методи аудиторної, самостійної та індивідуальної роботи студентів, форми контролю знань, а також відповідні літературні джерела для досягнення високої продуктивності навчального процесу.

18. Робоча навчальна програма складається:

- а) завідувачем кафедри;
- б) викладачем дисципліни;

- в) вченою радою університету;
- г) деканом факультету.

19. Контроль – це:

- а) це різноманітні види індивідуальної і колективної навчально-пізнавальної діяльності студентів, які здійснюються ними на навчальних заняттях або у позааудиторний час за завданнями викладача, під його керівником, але без його безпосередньої участі;
- б) педагогічний супровід, спостереження і перевірка успішності навчально-пізнавальної діяльності студентів;
- в) самостійно виконане навчально-наукове дослідження аналітично-розрахункового характеру на певну тему;
- г) це письмовий огляд наукових та інших джерел з обраної теми або стислий виклад у письмовому вигляді змісту наукової праці.

20. Основними формами підсумкового контролю у ЗВО є:

- а) тестування, фронтальне опитування;
- б) контрольна робота, самостійна робота;
- в) залік, іспит, курсова робота, дипломна робота;
- г) усі перераховані вище варіанти.

13. Питання до екзамену

1. Система вищої освіти в Україні. Концептуальні напрями розвитку вищої освіти в Україні.
2. Ступенева система вищої освіти в Україні. Освітньо-кваліфікаційні рівні.
3. Правове регулювання діяльності науково-педагогічних працівників закладів вищої освіти України.
4. Нормативні документи стосовно питань вищої освіти.
5. Відображення освітянських питань в Конституції України. Закони України «Про освіту» та «Про вищу освіту».
6. Загальні положення організації освітнього процесу у закладах вищої освіти.
7. Стандарти вищої освіти. Зміст освіти та зміст навчання у ступеневій системі вищої освіти.
8. Організація освітнього процесу у закладах вищої освіти. Форми організації освітнього процесу.
9. Науково-методичне забезпечення освітнього процесу.

10. Нормативні документи що регулюють діяльність науково-педагогічних працівників закладів вищої освіти України.
11. Планування та звітність науково-педагогічних працівників закладів вищої освіти.
12. Види діяльності науково-педагогічного працівника: навчальна, наукова, методична, організаційна.
13. Навчально-методичне забезпечення освітнього процесу, його структура, особливості укладання.
14. Особливості предметно-курсової (практично-лекційної) системи навчання.
15. Функції контролю знань студентів. Система понять.
16. Основні принципи контролю й оцінки знань.
17. Види перевірки навчальної діяльності студентів.
18. Методи і форми організації контролю знань, шляхи їх удосконалення.
19. Критерії і норми оцінки знань. Рейтингова система оцінки знань.
20. Методичне забезпечення контролю і оцінки знань студентів.
21. Лекція як одна з найважливіших форм навчальних занять, її основні функції та складові.
22. Класифікація основних видів лекційного викладу. Загальнодидактичні вимоги до побудови лекційного курсу.
23. Вимоги до викладача під час читання лекції. Методика і техніка читання лекцій.
24. Способи вдосконалення лекції як основної форми організації навчання у ЗВО.
25. Семінарські заняття як форма організації навчання. Види і методика проведення семінарських занять.
26. Методика проведення практичного заняття.
27. Методика підготовки та проведення лабораторного заняття.
28. Методика проведення факультативів, спецкурсів та спецсемінарів як форм організації навчання у ЗВО.
29. Навчально-методичне забезпечення проведення семінарського, практичного, лабораторного заняття, факультативів, спецкурсів, спецсемінарів.
30. Сутність і значення самостійної роботи студентів.
31. Види самостійних робіт і педагогічне керівництво ними. Труднощі при їх організації.

32. Загальні засади науково-дослідної роботи студентів. Види і форми науково-дослідної роботи студентів.

33. Вимоги і методичні рекомендації щодо написання і захисту магістерської роботи.

34. Методика організації і проведення індивідуальних занять, консультацій.

35. Методика організації і проведення навчальної і виробничої практики студентів.

36. Навчально-методичне забезпечення самостійної навчально-пізнавальної діяльності, науково-дослідної й індивідуальної роботи, індивідуальних занять, консультацій, навчальної і виробничої практики студентів.

37. Функції контролю знань студентів. Основні принципи контролю й оцінки знань.

38. Методи і форми організації контролю знань, шляхи їх удосконалення.

39. Критерії і норми оцінки знань. Рейтингова система оцінки знань.

40. Методичне забезпечення контролю і оцінювання знань студентів.

41. Загальна характеристика сучасних методів та технологій навчання у ЗВО.

42. Методика використання проблемного навчання.

43. Методика застосування в навчальному процесі інтерактивних форм та методів навчання.

44. Організація освітнього процесу у ЗВО з використанням проєктної технології навчання.

45. Сутність імітаційних технологій навчання у ЗВО. Ділова та рольова гра, тренінг.

14. Рекомендована література

ОСНОВНА

1. Барбашова І. Дидактика : навчальний посібник. 3-тє видання, оновлене та виправлене. Мелітополь : Видавничий будинок міської друкарні, 2022. 237 с.

2. Джеджула О.М. Методика викладання у вищій школі: навчальний посібник / Вінниця: ВНАУ, 2020. 208 с. URL: <http://repository.vsau.org/getfile.php/27268.pdf>

3. Дидактика вищої школи : навч. посіб. для здобувачів вищої освіти / Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини; уклад. Коберник О.М., Прищепа С.М. Умань : Візаві, 2022. 110 с.

4. Дольнікова Л.В., Мукан Н.В. Професійна педагогіка: Навчальний посібник. Львів : Львівська Політехніка, 2021. 324 с.
5. Кайдалова Л. Г., Науменко Н. В. Методика викладання у вищій школі: метод. рек. до практичних занять для здобувачів вищої освіти. Х. : НФаУ, 2021. 46 с. URL: <https://dspace.hnpu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/7a738440-2fe9-4053-8445-ffdded276897/content>
6. Кулішов В.С. Дидактика вищої школи: навчально-методичний посібник. Біла Церква: БІНПО ДЗВО «УМО» НАПН України, 2022. 142 с. URL: https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/731992/1/Дидактика%20ВШ_посібник.pdf
7. Кулішов В.С. Дидактика вищої школи: методичні рекомендації до виконання самостійної роботи з дисципліни. Біла Церква: БІНПО ДЗВО «УМО» НАПН України, 2024. 22 с. URL: <https://surl.li/akccui>
8. Мірошніченко В. І., Гончаренко О. А., Тушко К. Ю. Методика викладання у вищій школі: навчальний посібник. Хмельницький: Видавництво НАДПСУ, 2021. 168 с. URL: https://dspace.nadpsu.edu.ua/bitstream/123456789/2257/1/Методика%20викладання_Мирошніченко%20%281%29.pdf
9. Педагогіка вищої школи : навчальний посібник / О.І. Федоренко, В.О. Тюріна, С.П. Гіренко, С.М. Бойко, М.О. Котелюх, П.Д. Червоний, О.В. Медведєва; за заг. ред. О.І. Федоренко. Харків : ФОП Бровін О.В., 2020. 240 с. URL: <https://dspace.univd.edu.ua/server/api/core/bitstreams/4e1d91e7-e582-4715-87c4-846d11702b07/content>
10. Петков С.В. Методика викладання в школі: теорія і практика: навчально-методичний посібник. Київ : Центр учбової літератури, 2021. 216 с.
11. Стинська В.В. Методика викладання у вищій школі: навчальний посібник. Івано–Франківськ : 2022. 180 с. URL: <http://lib.pnu.edu.ua:8080/bitstream/123456789/15340/1/Навчальний%20посібник%20на%20сайт.pdf>
12. Шевчук С.С., Кулішов В.С. Дидактика професійної освіти: практико-зорієнтований аспект: навчально-методичний посібник. Біла Церква: БІНПО ДЗВО «УМО» НАПНУ, 2021. 212 с. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/728477/1/ДИДАКТИКА%20посібник.pdf>
13. Шквир О.Л. Педагогіка вищої школи: навч. посіб. 2-ге вид., доповн., і перероб. Хмельницький : ХГПА, 2020. 94 с. URL: http://46.63.9.20:88/jspui/bitstream/123456789/217/1/lekci_text.pdf

ДОПОМІЖНА

14. Актуальні проблеми розвитку вищої освіти: навчально-методичний посібник / За заг. редакцією проф. В. Стинської, доц. Л. Прокопів / Автор. кол.: Т. Завгородня, З. Нагачевська, Б. Савчук, В. Стинська, І. Стражнікова, І. Єгорова, В. Ковальчук, Л. Прокопів, Н. Салига. Івано-Франківськ, 2021. 430 с. URL: <https://kpibs.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/126/2021/09/Актуальні-проблеми-розвитку-вищої-освіти.pdf>

15. Інноваційні освітні технології : навчально-методичний посібник / упорядник Л.М. Прокопів. Івано-Франківськ, 2020. 172 с. URL: <http://lib.pnu.edu.ua:8080/bitstream/123456789/2647/1/Навчально-методичний%20посібник.pdf>

16. Кулішов В.С. Аналіз вітчизняного ринку праці щодо затребуваності фахівців за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки. *Імідж сучасного педагога*. 2022. № 4 (205). С. 27–31. URL: https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/733066/1/Кулішов_ринок%20праці.pdf

17. Кулішов В.С. Теоретичні і методичні аспекти проведення інтегрованих занять у закладі професійної освіти на засадах компетентнісного підходу: навчально-методичний посібник. Біла Церква: БІНПО ДЗВО «УМО» НАПН України, 2021. 68 с. URL: https://lib.iitta.gov.ua/724681/1/Кулішов%20В.С._навчально-методичний%20посібник%202021.pdf

18. Сидоренко, В. В., Кулішов, В. С., & Торба, Н. Г. (2023). Інноваційні підходи до організації видів практик здобувачів вищої освіти в період воєнного стану. *Вісник Національної академії педагогічних наук України*, 5(1), 1-15. URL: <https://doi.org/10.37472/v.naes.2023.5110>

19. Шевчук С.С., Кулішов В.С. Дидактика професійної освіти: практикозорієнтований аспект: навчально-методичний посібник. Біла Церква: БІНПО ДЗВО «УМО» НАПНУ, 2021. 212 с.

20. Konotop O.S. The motivated strategies for learning questionnaire as an effective instrumental tool to measure students' learning strategies. Scientific pedagogical internship Актуальні питання сучасних педагогічних та психологічних наук: матеріали міжнародної науково-практичної конференції. Одеса, 2021. С. 174-177.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

21. Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В.О. Сухомлинського: офіційний сайт: [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://dnpb.gov.ua>

22. Закон України «Про вищу освіту»: [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>

23. Закон України «Про освіту»: [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1060-12>

24. Міністерство освіти і науки України: офіційний сайт: [Електронний ресурс]. Режим доступу: www.mon.gov.ua

25. Навчально-інформаційний портал БІНПО: офіційний сайт: [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://binpo.com.ua>